

Stanowisko
Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 8 grudnia 2023 r.

w sprawie: **wprowadzenia mechanizmu rekompensaty dla gmin za dochody podatkowe utracone w wyniku stosowania zwolnienia infrastruktury kolejowej z podatku od nieruchomości**

W trwającej obecnie dyskusji na temat poprawy sytuacji finansowej samorządów konieczne jest nie tylko wdrożenie rozwiązań kompensujących samorządom skutki obniżki podatku PIT, ale także **wprowadzenia mechanizmu rekompensaty dla gmin za dochody podatkowe utracone w wyniku stosowania zwolnienia infrastruktury kolejowej** w trybie art. 7 ust. 1 pkt.1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. 2023 r. poz. 70 – dalej u.p.o.l.).

Do końca 2006 r. zwolnieniem podatkowym objęta była infrastruktura kolejowa o charakterze publicznym. Do 2016 r. zwolnienie obejmowało zarządców infrastruktury kolejowej. Od 1 stycznia 2017 r., zwolnienie infrastruktury kolejowej objęło swoim zakresem budynki, oraz grunty rozumiane, jako działki ewidencyjne, na których znajdują się elementy infrastruktury kolejowej określone w pkt 1-12 załącznika nr 1 do ustawy oraz bocznice kolejowe. Nowela ta od początku budziła głębokie zaniepokojenie zwłaszcza w gminach o gęstej sieci kolejowej. Jednakże Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa zapewniło, iż prywatna infrastruktura kolejowa, służąca do obsługi przedsiębiorcy **nie będzie podlegała zwolnieniu** w trybie art. 7 ust. 1 pkt 1 lit a-c u.p.o.l.

Niestety praktyka nie potwierdziła optymistycznych zapowiedzi Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa w zakresie wyłączenia ze zwolnienia prywatnej infrastruktury kolejowej. Kolejna nowelizacja art. 7 ust.1 pkt 1 u.p.o.l. z 2021 r. oparła wprawdzie zasady udostępniania infrastruktury kolejowej na zasadach określonych w przepisach ustawy o transporcie kolejowym, przyjęła zwolnienie gruntów zajętych wyłącznie do działalności związanej z kolejnictwem, ale jednocześnie rozszerzyła zakres zwolnienia na obiekty infrastruktury kolejowej.

Największy problem zmniejszenia dochodów z tytułu zwolnienia infrastruktury kolejowej dotyczy gmin na terenie, których dochodzi do zbiegu wszystkich przesłanek określonych w przywoływanym przepisie prawnym. Podkreślenia wymaga, że w tych gminach zwolnienie infrastruktury kolejowej obejmuje artykuł 7 ust.1 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach w całości. Na terenach wielu gmin przebiegają trasy PKP, biegnie również linia szerokotorowa nr 65 PKP LHS, znajdują się liczne obiekty infrastruktury kolejowej stanowiące (w większości) terminale towarowe z dojazdami po normalnym czy też po szerokim torze.

Za szczególny przykład negatywnych skutków tych zmian podatkowych może posłużyć Miasto Sławków położone na styku ważnych korytarzy transportowych, z końcówką Linii Hutniczej Szerokotorowej wraz z czterema terminalami przeładunkowymi, z dojazdem po „szerokim torze”. Dla Sławkowa strata z tytułu zwolnienia infrastruktury kolejowej tylko w 2023 r. wyniesie 9 066 855,88 zł, co stanowi przeszło 20% wszystkich jej dochodów bieżących oraz prawie równowartość przewidywanych wpływów podatku od nieruchomości od osób prawnych.

Mając świadomość, że wprowadzenie zwolnień podatkowych dla infrastruktury kolejowej było i jest uzasadnione polityką państwa zmierzającą do promowania czystego i bezpiecznego transportu kolejowego nie można zaakceptować stanowiska, że wytyczony cel państwa może odbywać się kosztem należnych gminom podatków, z których realizowane są liczne publiczne zadania własne.

W związku z powyższym obciążenie samorządów kosztami wprowadzenia zwolnienia infrastruktury kolejowej budzi uzasadnione niezadowolenie zwłaszcza tych gmin, w których działalność gospodarcza generująca wpływy budżetowe prowadzona jest wyłącznie przy udziale infrastruktury kolejowej.

Dlatego uwzględniając potrzeby związane z rozwojem kolejnictwa, jak również cele fiskalne, celowe wydaje się **wprowadzenie mechanizmu rekompensaty dla gmin za dochody podatkowe utracone w wyniku stosowania omawianego zwolnienia.**

Przepisy ustawy o podatkach i opłatach lokalnych przewidują już, że z budżetu państwa są refundowane gminom utracone dochody z tytułu zwolnień podatkowych określonych w tej ustawie. Rekompensaty obejmują zwolnienia w podatku od nieruchomości w zakresie gruntów, budynków, budowli w parkach narodowych, rezerwach przyrody, przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego, grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi jezior oraz grunty zajęte pod sztuczne zbiorniki wodne, będące własnością Skarbu Państwa. W tym katalogu nie ma zwolnień infrastruktury kolejowej i zasadne jest dokonanie w tym zakresie stosownych zmian.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Piotr Kuczera
Przewodniczący Związku